

Fernando Aramburu

DÁŽĎOVNÍKY

INAQUE

Preklad
Peter Bilý

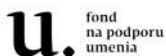

Fernando Aramburu

DÁŽĎOVNÍKY

Preklad tejto knihy vo forme štipendia podporil
z verejných zdrojov Fond na podporu umenia.

Fernando Aramburu
LOS VENCEJOS

COPYRIGHT © Fernando Aramburu 2021

Published by agreement with Tusquets Editores, Barcelona, Spain.

TRANSLATION © Peter Bilý 2023

COPYEDITING Martina Kubealaková, Ivan Adamec

COVER © Arriba!

SLOVAK EDITION © Inaque 2023

ISBN 978-80-8207-243-6

ISBN e-book 978-80-8207-244-3

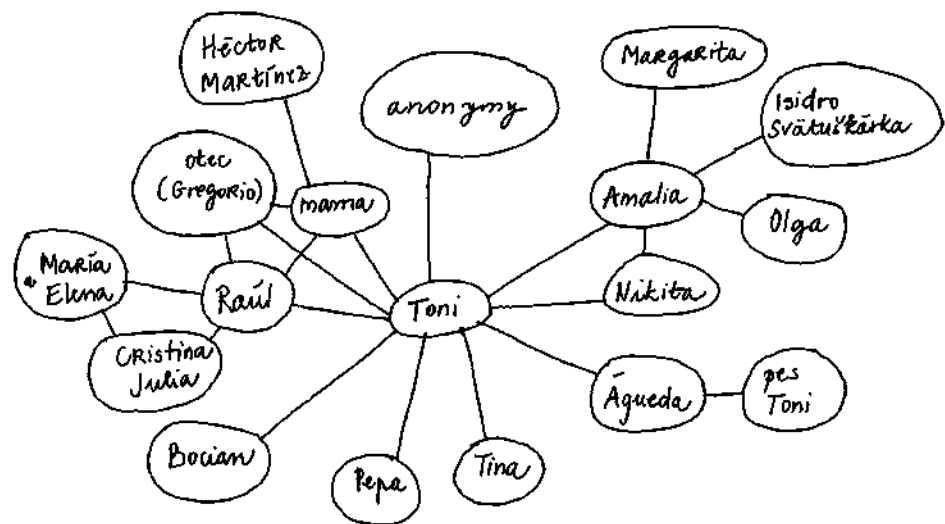
Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať so zámerom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

Fernando Aramburu
DÁŽĎOVNÍKY

INAQUE

*Venované
Guape*

AUGUST

1 Príde deň, keď ktokoľvek, nech je aj akokoľvek pribrzdený, začne určité veci chápať. Mne sa to prihodilo v polovici dospievania, možno o niečo neskôr, keďže som bol pomalšie sa vyvíjajúci chlapec a podľa Amaliiných slov aj nekompletný.

Počiatočný údiv vystriedalo sklamanie a potom nasledovalo už len plazenie sa po podlahe života. Prežíval som obdobia, keď som sa stotožňoval so slimákmi. Nehovorím to preto, že sú škaredé a slizké, ani preto, že dnes mám zlý deň, ale preto, ako sa hýbu a že vedú život, v ktorom vládne pomalosť a monotónnosť.

Už nebudem žiť dlho. Jeden rok. Prečo rok? Netuším. Ale to je moja konečná hranica. Amalia mi v období vrcholiacej nenávisti vyčítala, že som nikdy nedospel. Ženy posadnuté zášťou často chrlia takéto urážky. Aj moja matka nenávidela môjho otca a rozumiem tomu. Aj on nenávidel sám seba a z toho mal sklony k násiliu. A aký ohromný príklad nám to s bratom dávali! Dostaneme nahovno výchovu, vnútorne nás zlomia a ešte očakávajú, že budeme poctiví, vďační, milí a bude sa nám dariť.

Nemám rád život. Nech si pokojne je nádherný, ako tvrdia niektorí pesničkári a básnici, no mne sa nepáči. Nech za mnou nikto nechodí s chválami na západ slnka, hudbu a tigrie pruhy. Doriti so všetkými čačkami. Život mi pripadá ako zvrátený vynález, zle vymyslený a ešte horšie zrealizovaný. Bol by som rád, keby Boh existoval, bral by som ho na zodpovednosť. Povedal by som mu, čo je zač: hochštapler. Boh musí byť nadržaný starec, ktorý z vesmírnych výšin špehuje, ako sa zvieracie druhy medzi sebou pária a súperia a vzájomne sa pozerajú. Jediným Božím ospravedlnením je, že neexistuje. A jednako mu odopieram rozhrešenie.

Ako dieťa som mal rád život. Veľmi som ho miloval, hoci som si to neuvedomoval. Večer, len čo som si ľahol do postele, ma matka pobozkala na viečka a zhasla lampu. Najviac sa mi na nej páčila jej vôňa. Otec zapáchal. Nie v zmysle smradu, ale aj keď sa navoňal parfumom, razil z neho pach, ktorý vo mne vyvolával inštinktívny odpor. Mohol som mať takých sedem alebo osem rokov, keď som raz v kuchyni, kým matka ležala v posteli s jednou zo svojich migrén, odmietal zahryznúť do pečenevého rezňa a už len pri pohľade naň ma napínalo, otec sa nahneval, vytiahol svoj obrovský penis a povedal mi: „Aby si ho mal jedného dňa takého, musíš zjesť ešte veľa pečienok.“ Neviem, či niekedy urobil to isté môjmu bratovi. Doma sa s bratom maznali viac ako so mnou. Je zrejmé, že rodičia ho považovali za krehkého. On si myslí opak a domnieva sa, že ich miláčikom som bol ja.

Počas dospievania sa mi život páčil čoraz menej, ale stále som ho mal rád. Teraz ho vôbec nemám rád a nemám v úmysle ponechať na prírodu, kedy jej budem musieť vrátiť požičané atómy. Rozhodol som sa, že do roka spácham samovraždu. Dokonca som si určil aj dátum: 31. júla, v stredu večer. Za tento čas si musím urobiť poriadok vo svojich veciach a prísť na to, prečo nechcem zostať nažive. Dúfam, že moje odhodlanie ostane pevné. Zatiaľ je.

Boli časy, keď som chcel slúžiť ideálom, ale nepodarilo sa mi to. Rovnako mi nebolo dané zažiť pravú lásku. Predstieral som ju obratne, niekedy zo súcitu, inokedy za odmenu v podobe niekoľkých milých slov, trochy spoločnosti alebo orgazmu, ako to podľa mňa robievali a robia aj iní. Možno mi otec počas výjavu s pečienkou prejavoval lásku. Problém je v tom, že niektorým veciam človek nerozumie, lebo ich ani nevníma, hoci ich má rovno pod nosom, a tiež v tom, že mne láska nasilu nejde. Som chudák, ako opakovala Amalia? A kto ním nie je? Pravdou je, že seba neprijímam takého, aký som. Nebude mi ľúto opustiť tento svet. Napriek svojim päťdesiatim štyrom rokom mám stále na pohľad príjemnú tvár a niekoľko predností, ktoré som nikdy nedokázal využiť. Oplývam zdravím, zarábam dostatočne, žijem si pohodlne. Možno som bol ukrátený o to, že som nezažil vojnu, rovnako ako otec. Otec si svoju

nenaplnenú túžbu zúčastniť sa boja vynahrádzal násilím na svojich blízkych, na všetkom, čo narúšalo jeho životný rytmus, a aj na sebe. Bol to tiež chudák.

2 Vo štvorici sme trávili letné prázdniny v dedinke na alicantskom pobreží. Otec, neúspešný spisovateľ, neúspešný športovec, neúspešný intelektuál si zarábala na živobytie vyučovaním na univerzite; matka, rozumne rozhodnutá zbaviť sa finančnej závislosti od manžela, pracovala ako úradníčka na pošte. Čo sa týka peňazí, boli sme na tom tak dobre, ako len stredostavovské rodiny v Španielsku mohli byť. Mali sme modrý Seat 124 kúpený z prvej ruky, s Raulitom sme chodili do súkromnej školy, v auguste si rodina mohla dovoliť prenajať byt s terasou a spoločným bazénom neďaleko pláže. Chcem tým povedať, že sme mali všetko, čo sme potrebovali, aby sme boli primerane šťastní. V tom veku, v štrnástich, som si myslel, že sme.

Z jedného predmetu som musel robiť v septembri reparát. Matka s mojím vysvedčením v ruke si vyčítavo povzdychla a otec, ktorý mával primitívnejšie reakcie, mi vylepil facku, nazval ma túlpasom a pokračoval v čítaní novín. Nič z toho nenarúšalo pokojný priebeh môjho života. Vlastne som v detstve chcel byť otcom, aby som ako dospelý mohol biť svoje deti. Od útleho veku som to vnímal ako preferovaný výchovný prostriedok. No neskôr som na Nikitu nedokázal ani zvýšiť hlas, a tak nám chalan aj vyrástol.

Dnes večer si spomínam na letné prázdniny, keď som prepadol z jedného predmetu, bol som svedkom výjavu, ktorý mi v mozgu započul malú červenú výstražnú kontrolku. Keď sme sa raz popoludní vracali z minigolfu, strčil som Raulitovi za golier trička jašteričku. Taký detský žartík. Vydesil sa. Nebolo preňho ľahké mať ma za brata. Jedného dňa, obaja sme už boli dospelí, ma na záver rodinnej oslavy obvinil, že som mu dosral detstvo. Zahľadel som sa naňho. Čo som mal spraviť? Rozhodol som sa pre to najpohodlnejšie. Požiadal som ho o prepáčenie. „Trochu neskoro,“ odpovedal zožieraný dlho živenou nenávisťou.

Keď Raulito pocítil na chrbte jašteričku, vyľakal sa takým komickým spôsobom, k akému som ho túžil vyprovokovať. Je zrejmé, že zle našliapol a stratil rovnováhu, zrútil sa z kamenistého násypu nad citrónovníkovým sadom. Vstal, akoby sa nič nestalo, no keď zbadal svoje zakrvavené kolenná, hlasno sa rozreval. Povedal som mu, aby bol ticho. Nevedomoval si, že ma môže dostať do problémov? Mama v byte začula rev a vyšla znepokojená von; otec ju pokojne nasledoval, predpokladám, že našťvaný, lebo hlúpa rodinná epizódka ho vyrušila pri čítaní, pri sieste, pri čomkoľvek. Matka zbadala krv, nespýtala sa, čo sa stalo, rovno mi vylepila facku. Otec, akoby sa mu ani veľmi nechcelo, mi strelil ďalšiu. Mama spravidla udierala s väčšou vervou ako on, ale bolelo to menej. Raulita odvieďli do ordinácie Červeného kríža na promenáde pri pláži. Do bytu sa vrátil o hodinu neskôr s obviazanými kolenami a ústami umazanými od zmrzliny. A potom rozpráva, že nebol miláčikom rodičov.

Ja som za trest zostal bez večere. Všetci traja mlčky sedeli za stolom, rýpali sa vidličkami vo veľkých plátkoch paradajok s olejom a soľou a ja som ich tajne pozoroval z výšky točitého schodiska už oblečený do pyžamy. Chcel som bratovi kývnuť, nech mi neskôr prinesie niečo jesť, ale ten mumák sa na mňa ani nepozrel. Na sporáku sa parilo z hrnca plného polievky. Matka podala Raulitovi tanier. Brat sklonil hlavu, akoby chcel vdýchnuť paru, ktorá mu stúpala do tváre. A ja som vo svojej skrýši omdlieval od závlsti a hladu. Matka opäť podišla k hrncu, teraz s otcoým tanierom, a keď ho naplnila, nenápadne mu do polievky napľula. Napľuť nie je to správne slovo. Spravila to tak, že do taniera nechala odkvapnúť pramienok slín. Slina jej chvíľu visela na perách, kým vyšla von. Tekutinu premiešala naberačkou a položila tanier pred otca. Z výšky schodiska som dostal chuť prezradiť mu to, ale uvedomil som si, že najprv musím pochopiť, o čo ide. Rodičia sa často hádali. Pohádali sa, a preto večerali mlčky bez toho, aby na seba pozreli? Pýtal som sa sám seba, či matka niekedy napľula do jedla aj mne. Možno sú jej sliny výživné; ale ak to tak je, prečo nenapľula do taniera aj Raulitovi? Prečo

diskriminuje chudáčika anjelika? Možno naplúť manželovi do polievky bola stará obyčaj, ktorú sa naučila v detstve od svojej matky alebo od niektorej zo svojich tiet.

3 A ak mi v rozhodujúcej chvíli nebude chýbať odvaha, čo sa stane s *Pepou*? Nemôžem ju zavesiť na krk Bocianovi, ktorý už aj tak dosť robí, keď si ju z času na čas na noc necháva u seba. Ešteže som si doprial rok na vyriešenie tejto záležitosti a aj iných dôležitých vecí. *Pepa* dovŕšila trinásť rokov. Hovorí sa, že na zistenie ľudského veku je potrebné psie roky vynásobiť siedmimi; hoci nie všetkým plemenám psov sa prisudzuje rovnaká priemerná dĺžka života. Ak by sme *Pepu* konvertovali na starú dámu, mala by dnes viac ako deväťdesiat. Starí ľudia v tomto veku by určite radi vyvádzali tak ako ona. V skutočnosti však patrí Nikitovi. Takže by som zviera mohol nechať priviazané k dverám jeho squaterského bytu pár hodín predtým, ako ukončím svoju púť. Momentálne mi nenapadá žiadne iné riešenie.

Amalia sa domácim zvieratám tvrdohlavo bránila. Nikdy predtým sme žiadne nemali. Keď prišiel nápad so psom, neustále vymenúvala samé nevýhody. Psy špinia, vyžadujú stálu pozornosť, sú plné parazitov, zvyšujú výdavky, ochorejú, bijú sa s inými psami, sú hlučné, hryzú, štia, serú, zapáchajú. Zamiluješ si ich, a keď zomrú, je ti to strašne ľúto. Nezdá sa mi, že by Amalia mala jemnocitu na rozdávanie, keď kalkulovala, koľko by stála smrtiaca injekcia.

Ani ja som sa spočiatku s predstavou psa v dome nestotožňoval. Chlapec naliehal s argumentom, že jeho najlepší kamarát zo školy dostal psa od rodičov a ani on nechce byť o niečo také ukrátený. Všimol som si, že Nikita nástojí viac, keď je iba so mnou. Došlo mi, že sa ma snaží získať na svoju stranu za chrbtom neoblomnej matky. Bolo jasné, že som preňho mäkkší či prístupnejší člen vedenia rodiny. Nevyjadril sa síce takýmito slovami, ale bolo ľahké domyslieť si to. Ten objav ma ani zďaleka nerozčúlil, obmäkčil ma. V podstate v tom nebolo pohrdanie otcom, ale stotožnenie sa s ním. Ako dvaja parťáci v slabosti sme

mali šancu dosiahnuť spoločné ciele len spojením síl proti dominantnej samici. A samozrejme, spojili sme ich. Od istej chvíle som začal najväčšiu túžbu po psovi prejavovať ja. Na dosiahnutie daného cieľa som použil dôvtip analytického, didaktického, profesorského muža. Zlyhal som. Požiadal som o radu Martu Gutiérrézovú, jedínú osobu v škole, ktorá vo mne vzbudzovala dôveru natolko, aby som sa jej vedel zdôveriť so súkromnou záležitosťou. Opýtal som sa jej, či vie, ako presvedčiť neoblomnú ženu, aby ustúpila v rodinnom spore. Chcela vedieť, či tým myslím svoju ženu. „Nie, tak vo všeobecnosti.“ „Neexistujú ženy vo všeobecnosti.“ „Tak dobre, ide o tú moju.“ Porozprával som jej o psovi a niekoľkými vetami som opísal Amaliinu povahu. Poradila mi, aby som k nej pristupoval cez emocionálnu inteligenciu, na čo som jej odpovedal, že tomu už vôbec nerozumiem. Všetko, čo som mal robiť, vysvetlovala, bolo vzbudzovať v Amalii zlé svedomie. Ako? Tak môj syn, ako aj ja by sme mali pôsobiť smutne a nešťastne, aby si myslela, že je tomu na vine ona. Potom by sa mohlo stať, že by sa cítila previnilo alebo aspoň nepríjemne sama pred sebou, zmocnili by sa jej pochybnosti a nakoniec by sa mohla podvoliť, hoci len preto, aby mala konečne pokoj. Podľa Marty Gutiérrézovej takáto stratégia nie vždy zafunguje, ale za pokus by to stálo.

Vyšlo to, hoci za cenu prijatia série podmienok a pravidiel, ktoré Amalia zakončila ráznym vyhlásením: o psa sa nebude starať ani náhodou. Nebude ho brať na prechádzky, nebude ho kŕmiť, nebude robiť nič. A ako dôkaz, že nejde len o reči, hneď v prvý deň odmietla, aby sa k nej pes čo len priblížil. Šteniatko zrejme nepochopilo gestá odmietnutia a naliehavo sa šplhalo Amalii na nohy vrtiac chvostom na znak priateľstva. „Prečo sa zdráhaš pohladíť ju?“ opýtal som sa jej. Odpovedala mi namiereným ukazovákcom: „A ty sa prečo zdráhaš vyčistiť to?“ Šteniatko sa vymočilo na koberec. Najprv vodou a handrou a potom fénom na vlasy som dosiahol, že po mláčke neostala ani stopa. A žiaden zápach. Moč šteniatok takmer nezapácha. Podozrievavá Amalia sa spustila na všetky štyri, aby to skontrolovala. Vysmiala sa všetkým menám, ktoré nám

s Nikitom napadli. „Tak nejaké vymysli ty,“ vyzvali sme ju. „Pepa,“ odpovedala sucho. „Pepa? A prečo?“ „Len tak.“ A tak sme ju aj nazvali.

4 Prvý anonym, ktorý som našiel v poštovej schránke, bol napísaný rukou a celý text bol veľkými písmenami. „To bude robota nejakého malicherného suseda,“ pomyslel som si. Ani mi nenapadlo, že lístok spustí asi dvanásťročnú sériu odkazov. Z kúska papiera som spravil malú guľôčku, a keď som po zotmení vyšiel na ulicu, zahodil som ju do mláky. Pamätám si len, že obsahoval ani nie dvojriadkové napomenutie, že nezbieram psie výkaly zo zeme. V jednej z viet sa objavilo slovo *prasa*. Vždy nosím vo vrecku aspoň dve vrecúška; ale priznávam, že spočiatku (neskôr už nie) sa mi mohlo stať, že som bol na prechádzke zahĺbený do svojich úvah, myslel som na vyučovanie na ďalší deň alebo som bol jednoducho lenivý zohnúť sa v presvedčení, že ma nikto nevidí, a tak som zabudol *Pepine* výkaly kdekoľvek, kde ich nechala. Jednou z možností bolo, že odkaz bez mena a bez dátumu bol adresovaný Nikitovi, ktorý tiež občas brával fenku na prechádzky. Amalii som o tom nepovedal ani slovo.

5 Nevie, prečo sme my štyria začiatkom sedemdesiatych rokov cestovali do Paríža a nie napríklad do Segovie, Toleda alebo niekam bližšie k domovu, kde sa ľudia dorozumievajú v našom jazyku. Otec vedel trochu po francúzsky, mama nevedela ani mäkké f. Ďalším dôvodom cesty bolo možno urobiť dojem na susedov alebo ukázať príbuzným, že sme harmonická a prosperujúca rodina.

Bola tam rieka. Nie som si istý, či som vtedy vedel, ako sa volá, zrejme áno, ale to je jedno. Nedokážem ani povedať, cez ktorý most sme prechádzali a kam sme šli. Nezabudol som však, že som bol asi šesť či sedem krokov pozadu. Mama s otcom kráčali vpredu a Raulito medzi nimi. Držali ho za ruky a zdalo sa, že sú cez neho prepojení. Mal som

pocit, že ho majú radi viac než mňa. Alebo ešte horšie, že ho majú radi a mňa nie alebo že sa starajú o neho a mňa zanedbávajú. Každú chvíľu ma mohlo zraziť auto alebo motorka a oni by si to ani nevšimli, pokojne by pokračovali v ceste. Pri pomyslení na ich očividný nezujem som trpel. A vtedy sa objavilo nízke zábradlie a rieka pod ním s kalnou, pokojnou vodou, v ktorej sa zrkadlilo popoludňajšie slnko. Dobre si pamätám hluk nárazu a prevrpenie z náhleho pocitu chladu. Kým som padal, začul som krik nejakej ženy.

Skôr než mi voda prenikla do úst, silné ruky ma vytiahli na hladinu. Otec v rieke stratil topánky. V nasledujúcich rokoch pyšne rozprával o najväčšom hrdinstve svojho života. Vlastne sa chvatal aj tým, že jeho hodinky, vraj cenné náramkové hodinky, ktoré kedysi patrili jeho otcovi, sa zničili. Sklony k hrdinstvu mával často. Keď si mal vybrať medzi hodinkami a synom, nezaváhal.

Nevyhrešili ma. Mama bola úplne bez seba a taká vďačná, že uprostred ľudí, ktorí nás obklopili na promenáde pri nábřeží, objala otca, mokrého od hlavy až po päty, a vybozkávala mu celú tvár. Otec rád žartoval o tom, že som sa narodil dvakrát. Prvýkrát mi dala život mama, druhýkrát on.

Spomínam si, ako som v hotelovej izbe videl otcovu čiernu peňaženku, pas, franky a ďalšie veci položené na nábytku, aby vyschli. Večer sme všetci štyria oslavovali v reštaurácii, že som sa neutopil, a otec sám vypil celú fľašu vína. Na prednej strane košele sa mu spravil fialový flak, no tentoraz sa matke asi nezdalo správne vyčítať mu to.

6 Včera som zašiel za mamou. Ako zvyčajne som sa uistil, že Raúlovo auto nie je na parkovisku. Ak tam stojí, hore nejdem. Za iných okolností mi neprekáža sa s ním porozprávať, ale keď som na návšteve u mamy, chcem ju mať len pre seba. Ak mi v tom nič nebráni, chodievam do domova dôchodcov raz týždenne, aj keď v poslednom čase, priznávam, som to občas vynechal. Je dôležité ubezpečiť sa, že sa s ňou vždy zaobchádza s úctou. Zatiaľ sa nie je prečo sťažovať. Často sa pýtam na

jej zdravotný stav a snažím sa, aby si zamestnanci centra všimli, že kontrolujem izbu a prehľadávam jej šatník a veci. Raúl robí to isté. Bol to jeho nápad, aby sme boli ostrážiti aj za cenu toho, že budeme pôsobiť protívne, a ja som súhlasil. V domove dôchodcov žijú aj takí starí ľudia, ktorých nikto nenavštevuje. Odnášajú ich tam, ako keď sa niekto zbavuje nepotrebného haraburdia. Viem si predstaviť, že opatrovatelia sa o nich starajú menej ako o iných, ktorých príbuzní sa môžu kedykoľvek objaviť a v prípade, že niečo nie je v poriadku, sa budú sťažovať vedeniu alebo zverejnia kritiku v tlači či na sociálnych sieťach.

Mama nás už nejaký ten čas nespoznáva. Spočiatku to bola pre Raúlá ťažká rana, a preto požiadal o práceneschopnosť pre depresiu. Možno existovali aj iné príčiny jeho poruchy a mamin výpadok mozgu ju zhoršil. Nie som si tým istý ani sa ho nechcem vypytovať. Nevylučujem tiež možnosť, že brat práceneschopnosť predstiera, aby poukázal na niečo, čo som si aj tak nevšimol, ale čo by nepochybne potvrdilo, že tvárou v tvár tomu istému problému, otázke, situácii sa zachoval dobre a ja zle.

Mamino duševné zdravie sa zhoršovalo postupne. Chápem, že Alzheimerova choroba ju oslobodzuje od takzvaného tragického pocitu života. Stačí pozorovať, ako sa vytráca, ponorená do apatie. Raúl jej raz priniesol svoju fotografiu pre prípad, že by náhle dostala záchvat jasnozrivosti. Zarámované haraburdie je stále tam, zaberá miesto na stole a nie je o nič užitočnejšie, ako keby tam stálo vypchaté zviera.

Vzhľadom na okolnosti je mama v poriadku. Trochu sa hrbí a je veľmi chudá. Včera, keď som kráčal k výtahu, mi opatrovatelka oznámila, že práve zaspala. Sadol som si na kraj postele a pozoroval som ju. V črtách jej tváre nachádzam pokoj. Poskytuje mi to útechu. Keby trpela, zbláznil by som sa. Dýchala pokojne a zdalo sa mi, že na jej perách sa usádza úsmev. Je možné, že vo sne vidí obrazy z minulosti, aj keď pochybujem, že im dokáže dať zmysel.

Tuším, že matka bude o rok v tomto čase ešte nažive. Keby jej niekto oznámil moju smrť, nepochopila by to. Ani si nevšimne, že som ju prestal navštevovať. To je ďalšia z výhod Alzheimerovej choroby.

V jednej chvíli som jej zašepkal do ucha: „V posledný júlový deň budúceho leta si zoberiem život.“

Matka spala ďalej a ani sa nepohla.

Dodal som: „Raz som ťa videl naplúť do otcovej polievky.“

7 Veľmi ma zaujal rozhovor v novinách s vodičom metra. Zaplňa celú jednu stranu. Zaoberá sa ľuďmi, ktorí sa vrhajú na koľajnice, a psychologickými následkami, ktoré táto zjavne častá udalosť zanecháva na človeku, ktorý je svedkom samovraždy z bezprostrednej blízkosti a nemôže jej zabrániť, hoci okamžite zabrzdí. Nie všetci samovrahovia dosiahnu svoj cieľ. Podľa štatistík viac ako polovica z nich prežije, nezriedka s hroznými zmrzaceniami. Pri tomto poslednom detaile mi prebehol mráz po chrbte. Predstava, že by som skončil ochrnutý alebo bez nôh na vozíku, ma veľmi nenadchýna. Kto by sa o mňa postaral?

Popoludní som v Alfonsovom bare prezradil Bocianovi svoj plán. Zúfalo som potreboval počuť aj iný názor a on je momentálne mojím jediným priateľom. Bocianova reakcia si zaslúži prívlastok euforická. A to som predpokladal, že sa zhrozí a bude sa ma všemožne snažiť odradiť!

Chvíľu som si myslel, že si zo mňa utahuje. Spýtal som sa ho na to priamo. Vtedy sa mi priznal, že aj on už niekoľko rokov žije v pokušení vziať si život. Dôvody mu rozhodne nechýbajú, počnúc jeho telesným problémom, hoci protézu nohavice a topánka dobre skrývajú.

Bocian o článku nevedel. Keďže v bare nemali noviny, hoci zvyčajne ich mávajú, aspoň kým ich nejaký hajzlík nepotiahne, poponáhľal sa kúpiť si ich. Viem o priateľovej záľube v neblahých témach, samozrejme, vrátane samovraždy alebo dobrovoľnej smrti, čo je jeho obľúbenejší termín. Tvrdí, že si všetko dostupné týkajúce sa tejto otázky dôkladne preštudoval a na túto tému si prečítal veľké množstvo kníh.

Rozhovor sme si prešli spoločne. Respondent, štyridsaťpäťročný muž s dvadsaťštyriročnou praxou v profesii, sa

sťažuje, že médiá vždy hovoria o osobe, ktorá skočila pod vlak, ale nikdy nie o osobe, ktorá ho riadila. Jeho prvým prípadom samovraždy bolo sedemnásťročné dievča. To ho stálo deväť mesiacov práceneschopnosti. Uvádza podrobnosti o ďalších samovraždách. Bocian vedľa mňa čítal a s potešením komentoval odpovede respondenta. Ponúkol mi pomoc pri mojej samovražde. Dokonca si dáva čas na rozhodnutie, či sa ku mne nepripojiť v dobrodružnej výprave. Odôvodňuje to slovami: „Jednoducho nechcem byť sám.“ Nič v jeho tvári nevyjadruje nadšenie. Zrazu zväšnie. Radí mi, aby som neskákal v metre pod vlak. „Preboha, predsa nemôžeme takto strašne deptať rušňovodičov.“ Ukazovák ukáže na pasáž. Respondent v nej rozpráva o sne, v ktorom sa mu stále vracia pohľad jedného starca len sekundu pred tým, ako ho vlak zrazil.

Bocian nevie, že ho vo svojich osobných zápiskoch volám Bocian.

8 Okolo polnoci niekto zavolať mame. Nejaký známy, príbuzný, možno človek zo susedstva ju vytiahol z postele s úmyslami, ktoré sa mi, posudzované z mojej súčasnej dospeljej perspektívy, nezdarujú úplne čisté.

Opäť sa vraciam k spomienkam na detstvo? Nakoniec sa potvrdí, že keď človek tuší svoj koniec, inštinktívne sa obzrie späť. Čítal som a počul som o tom viackrát. Mal som pocit, že je to somarina, ale začínam si myslieť, že nie je. Pokračujem.

S Raulitom sme spali v našej izbe, každý vo svojej posteli, a na druhý deň nás čakal bežný školský deň. Mal som vtedy asi deväť rokov. V každom prípade to bolo po ceste do Paríža. Zrazu sa rozsvietilo svetlo. Mama, bosá a v nočnej košeli, nás zobudila, zatriasla nami a súrila nás, aby sme sa obliekli. Ospalý na smrť, spýtal som sa jej, čo sa deje. Žiadna odpoveď neprišla.

O niekoľko minút neskôr sme všetci traja narýchlo zbehli po schodoch, mama držala Raulita za ruku, ja som bol posledný. Predpokladám, že asi nechcela, aby susedia počuli hluk výťahu, alebo jednoducho nemala trpezlivosť